

Talousarvio- kehys 2027

Raisio kaupunki | Patrik Nygrén, talouspalvelut

22.4.2026

raisio

SISÄLLYS

1.	Taloudellinen tilannekuva ja 2030-tavoite.....	2
2.	Talousarviokehys 2027–2029 – raami ja tavoitteet	2
3.	Talousarviokehys ja sen perustelut	3
4.	Talousarvion aikataulu	5

1. Taloudellinen tilannekuva ja 2030-tavoite

Kaupungin taloudellinen liikkumavara on suunnittelukaudella 2027–2029 erittäin kapea. Ilman määrätietoisia toimia käyttötalous pysyisi alijäämäisenä koko kauden ja aiempien vuosien ylijäämät sulaisivat vuoteen 2029 mennessä. Kaupunginvaltuuston asettama strateginen tavoite on ”Luomme edellytykset hallitulle kasvulle ennakoivasti ja huolehdimme talouden tasapainosta”.

Tavoiteltava tasapaino ei ole ainoastaan käyttötalouden tasapaino, vaan myös rahoituksellinen tasapaino. Rahoituksellisella tasapainolla tarkoitetaan, että kaupunki kykenee rahoittamaan omilla tuotoillaan ja tuloillaan koko toimintansa, mukaan lukien investoinnit, ilman uutta velkaantumista. Näin poikkeuksellisen laajojen investointien aiheuttama lainamäärän kasvu taittuu vuodesta 2030 alkaen, ja kaupungin talous siirtyy kestäväälle uralle, jossa velka ei enää kasva.

Talousarviokehys 2027–2029 on laadittu tätä kokonaisvaltaista tasapainotavoitetta tukeväksi ja se määrittää reunaehdot talouden sopeuttamiselle, investointien hallinnalle sekä päätöksenteolle vuosina 2027–2029

2. Talousarviokehys 2027–2029 – raami ja tavoitteet

Kaupunginhallituksen talousarviokehys asettaa toimialoille ja lautakunnille menojen ja tulojen enimmäisrajat vuodelle 2027 sekä suunnitelmavuosille 2028–2029. Kehys pohjautuu vuoden 2026 ajantasaiseen ennusteeseen ja sisältää kaikki tiedossa olevat pysyvät muutokset toimintaympäristössä.

Kehysehdotuksen mukaisesti vuoden 2027 toimintamenojen kasvu on noin 3,5 %:iin verrattuna vuoden 2026 ennusteeseen, mikä tarkoittaa noin +3,3 milj. € menolisäystä. Toimintatulojen on vastaavasti oletettu kasvavan keskimäärin +2,6 %, mm. taksojen korotusten myötä. Tiukka kehys edellyttää, että palveluja tuotetaan entistä tuottavammin ja menoja karsitaan sieltä, missä se on mahdollista vaikuttavuuden kärsimättä.

Vuoden 2027 toimintakate (nettomenot) asettuu kehyksen mukaan noin –74,9 milj. € tasolle. Tämä on kaupungille edelleen erittäin haastava taso – kehyksessä joudutaan toteamaan, että vuoden 2027 talousarvio jää arviolta n. 3 milj. € alijäämäiseksi tilikauden tuloksen osalta. Vuosille 2028–2029 kehys jatkaa sopeuttavaa linjaa: menokasvu on rajoitettu noin 3–4 %:iin vuodessa, ja kehys sisältää myös erillisen tuottavuus-/sopeutusolettaman ~1,5 milj. € per vuosi (nettovaikutus), joka toimialojen on katettava toimenpiteillään. Tästä huolimatta myös vuosien 2028–2029 tulokset ovat alustavasti lievästi alijäämäisiä (n. –3 milj. €/vuosi kehyksen luvuilla). Investointitaso on suunnitelmakaudella historiallisen korkea (nettoinvestoinnit n. 48 milj. € vuonna 2027), mikä ylittää moninkertaisesti kaupungin tulorahoituksen. Kehys mahdollistaa välttämättömien hankkeiden etenemisen, mutta velkamäärä jatkaa kasvuaan: vuonna 2027 joudutaan ottamaan merkittävästi uutta lainaa, ja velkaantuminen hidastuu vasta kehyskauden lopulla. Täysi taloudellinen tasapaino

saavutetaan vasta, kun investoinnit saadaan katettua vuosikatteella – kehysten linjausten mukaan tämä on tavoitteena vuonna 2030.

3. Talousarviokehys ja sen perustelut

Talousarviokehys 2027–2029 on laadittu seuraavin keskeisin oletuksin ja taustatekijöin:

- **Kustannuskehitys:** Kaupungin toimintakulut kasvavat vuoden 2027 kehyksessä 3,5 %:lla suhteessa vuoden 2026 ennusteeseen. Kuntien peruspalvelujen hintaindeksi ennustetaan nousevan noin +3,6 % vuonna 2027. Palkkakustannusten taustalla on työmarkkinasopimuksiin perustuva ~+3,9 % ansiokehitys. Yleinen inflaatio hidastuu arviolta ~+1,5–2 % tasolle. Huomioiden nämä kustannustekijät sekä kaupungin positiivisen väestökehityksen, joka lisää kaupungin palveluiden käyttöä, kustannuskehitys olisi noin 4,6 %. Kehys on erittäin tiukka: palvelut on tuotettava niin, että toimintamenojen kasvu jää keskimäärin kustannustason nousua noin 1 miljoonaa alhaisemmaksi.
- **Verotulot:** Kaupungin verotulojen oletetaan kasvavan noin +3 % vuodesta 2026 vuoteen 2027. Kasvu perustuu lievästi nousevaan työllisyyteen ja palkkasummaan. Yhteisöverotuottoa vähentää vuoden 2027 alussa voimaan astuva yhteisöverokannan lasku (20 % → 18 %), jonka vaikutus Raisen verotuloihin on arviolta –0,4 milj. €. Kiinteistöveroprosentit oletetaan ennallaan. Kehysten veropohjaennuste perustuu Kuntaliiton ja Valtionvarainministeriön arvioon, talouspalveluiden väestöpohja-korjauksilla.
- **Valtionosuudet:** Valtionosuuksiin ei odoteta merkittävää euromääräistä muutosta vuodelle 2027. Peruspalvelujen valtionosuudet pysyvät lähivuosina lähellä vuoden 2026 tasoa, lukuun ottamatta pieniä indeksitarkistuksia ja hallitusohjelman mukaisia leikkauksia. (Siirtyvät TE-palvelutehtävät rahoitetaan valtion toimesta laskennallisesti, mutta tämä tuki ei enää täysimääräisesti kata tehtäväsiirron aiheuttamia menoja; kehyksessä tämä on huomioitu menopuolella, ks. alla.)
- **Muut huomiodut muutokset:** Raamiin sisältyy yhteensä n. 3,1 milj. € nettomenoja kasvattavia pysyviä tekijöitä vuoteen 2027 mennessä. Suurimpia ovat kotoutumisen korvaustulojen väheneminen (valtion tukien leikkaus, vaikutus –0,6 milj. € tuloihin), laskennallisten työttömyyskustannusten muutos (+0,5 milj. € menoihin), yhteisöverotuoton pieneneminen (–0,4 milj. €) sekä kaupungin rahoituskulujen (+0,4 milj. €) ja poistojen (+1,2 milj. €) kasvu investointien myötä. Ilman näitä muutoksia kehyskauden alijäämä olisi vastaavasti pienempi – kuitenkin nämä realiteetit on raamilaskelmassa huomioitava. Lisäksi on huomioitu aikaisemmin tehdyn kasvunhallintaohjelman 0,6 milj. euron edestä.

Ulkoiset tuotot, euro

Lautakunta	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Ennuste 2026	KE-HYS2027	Muutos suhteessa enn.	Muutos suhteessa TA
Konsernipalvelut	992 413	1 843 897	1 361 147	1 676 537	315 390	-167 360
Kake	8 784 249	6 645 811	8 435 093	8 159 406	-275 688	1 513 595
Lupa	987 735	897 420	895 193	918 468	23 275	21 048
Infra	6 647 131	6 244 817	6 342 409	6 032 312	-310 097	-212 505
Sivi	4 159 445	3 500 413	3 500 413	3 601 424	101 011	101 011
Vala	1 823 590	1 578 200	1 599 739	1 654 332	54 593	76 132
	23 394 563	20 710 558	22 133 994	22 042 478	-91 516 -0,41 %	1 331 920 6,04 %

Ulkoiset kulut, euro

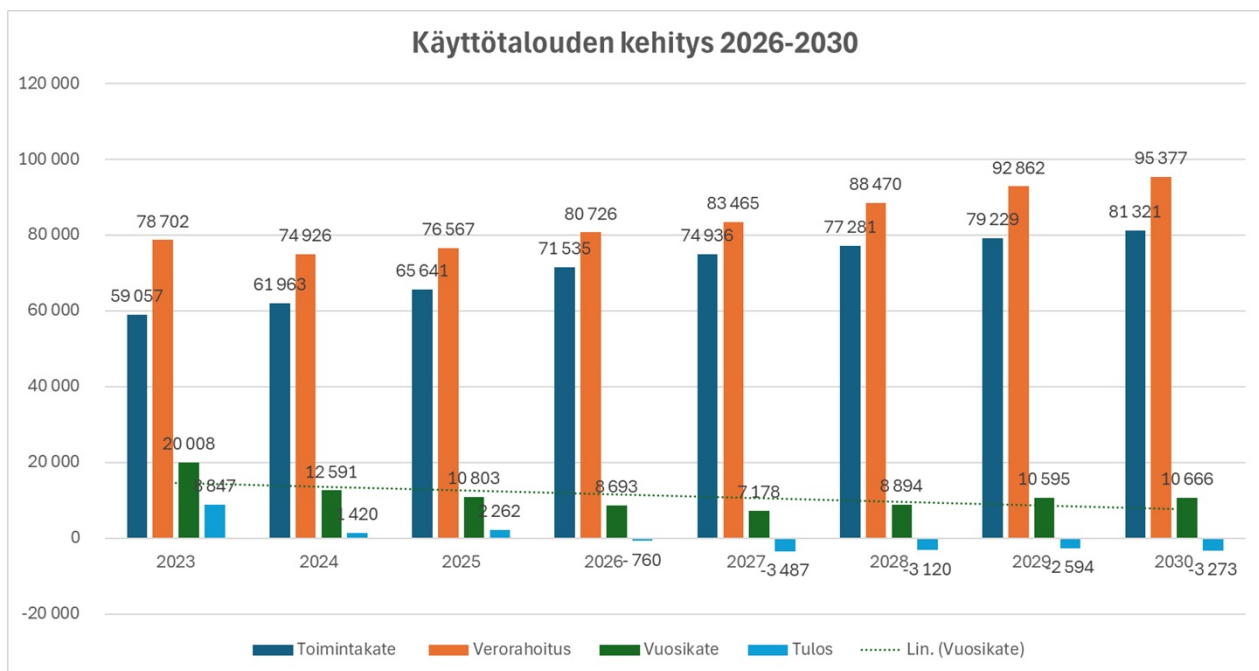
Lautakunta	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Ennuste 2026	KE-HYS2027	Muutos suhteessa enn.	Muutos suhteessa TA
Konsernipalvelut	6 805 513	7 882 652	7 882 651	8 100 696	218 045	218 044
Kake	9 902 151	10 544 391	10 693 461	11 466 826	773 365	922 435
Lupa	1 386 365	1 557 130	1 565 120	1 618 382	53 262	61 252
Infra	23 255 980	24 201 473	23 967 290	24 575 045	607 755	373 572
Sivi	43 449 790	45 716 366	45 264 622	46 830 994	1 566 371	1 114 628
Vala	4 236 245	4 252 557	4 295 632	4 386 259	90 628	133 702
	89 036 044	94 154 569	93 668 777	96 978 203	3 309 426 3,53 %	2 823 634 2,91 %

Toimintakate, euro

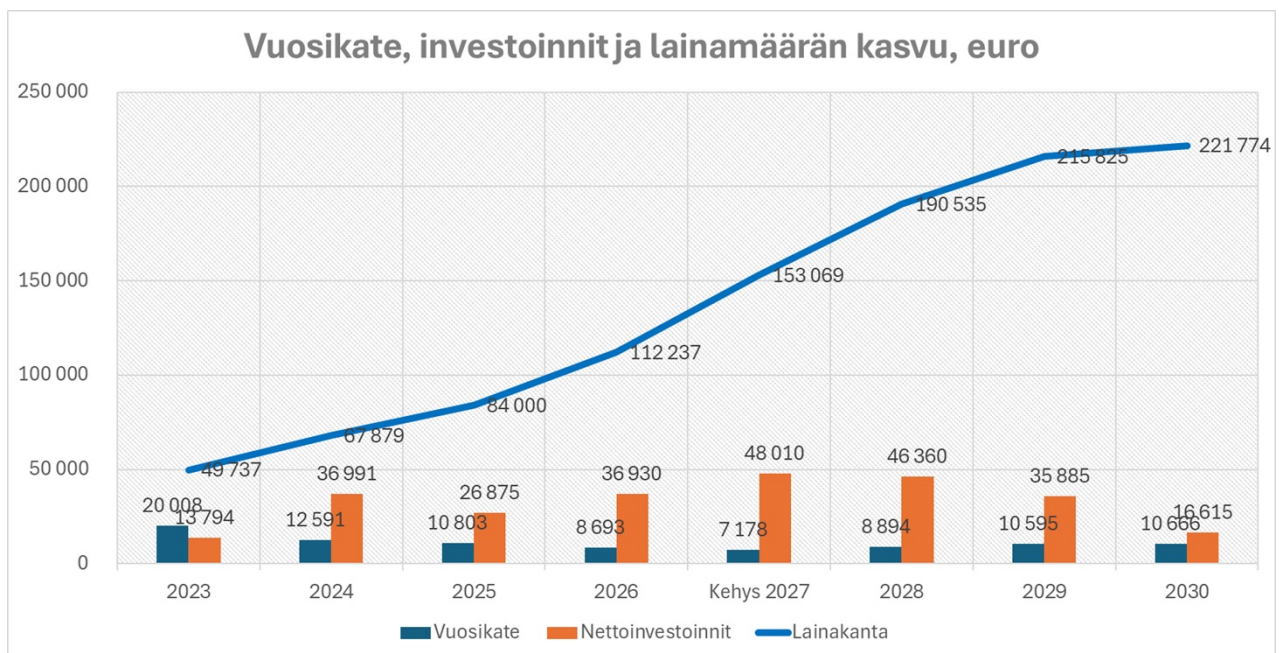
Lautakunta	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Ennuste 2026	KE-HYS2027	Muutos suhteessa enn.	Muutos suhteessa TA
Konsernipalvelut	5 813 100	6 038 755	6 521 504	6 424 159	-97 345	385 404
Kake	1 117 902	3 898 580	2 258 368	3 307 420	1 049 053	-591 160
Lupa	398 630	659 710	669 927	699 914	29 987	40 204
Infra	16 608 849	17 956 656	17 624 881	18 542 733	917 852	586 077
Sivi	39 290 345	42 215 953	41 764 209	43 229 570	1 465 361	1 013 617
Vala	2 412 655	2 674 357	2 695 893	2 731 928	36 034	57 571
	65 641 481	73 444 011	71 534 783	74 935 725	3 400 942 4,75 %	1 491 714 1,99 %

	2023	2024	2025	Ennuste 2026	Kehys 2027	2028	2029	2030
Toimintakate	59 057	61 963	65 641	71 535	74 936	77 281	79 229	81 321
Verorahoitus	78 702	74 926	76 567	80 726	83 465	88 470	92 862	95 377
Vuosikate	20 008	12 591	10 803	8 693	7 178	8 894	10 595	10 666
Tulos	8 847	1 420	2 262	-760	-3 487	-3 120	-2 594	-3 273
Nettoinvestoinnit	13 794	36 991	26 875	36 930	48 010	46 360	35 885	16 615
Lainakanta	49 737	67 879	84 000	112 237	153 069	190 535	215 825	221 774

Kehyksen keskeiset talousluvut 2023–2030

Kehitys 2023–2030

4. Talousarvion aikataulu

Talousarvion 2027 valmistelu toteutetaan normaalia aikaisemmassa aikataulussa taloustilanteen vakavuuden johdosta. Lautakuntien tulee käsitellä omat talousarvioesityksensä syyskuun 2026 puoleenväliin mennessä (toimialakohtainen

deadline 20.9.2026). Kaupunginjohtajan talousarvioehdotus kootaan syys-lokakuussa, ja kaupunginhallitus käsittelee sen loka-marraskuussa 2026 (tarvittaessa talousarvioseminaari). Kaupunginvaltuusto päättää vuoden 2027 talousarviosta marraskuussa 2026.

Talousarvio 2027 ja -suunnitelma 2028-2029

